

I opet ne ću uzimati u obzir kada piše *ie* u kratkim slogovima, jer je očito da tu nije kanio napisati *e*, jer da jest, ne bi umjesto *e* napisao što drugo. Drugačije je kad isti slog može biti i dug i kratak i kad piše *ie* i *je* jer to znači da je odabrao jednu od mogućnosti. Tako piše *griešan* 4×, *griešno* 1×, a *grješan* 4×; *griešnik* 9×, a *grješnik* 4×, jer pridjevi na *-(a)n* katkada krata osnovu, ali i ne krata. Tu dakle možemo uzeti s obzirom na našu temu da piše *grješan*, *grješnik*, *grjehota*.

Riječ *pogrješka* piše samo u tome liku, a upotrijebio ju je 24 puta.

Riječ *kriepost* upotrebljava više puta, ali samo u tome liku, *kriepostan* tri puta, *kriepostno* jedanput i *krjepostan* jedanput.

Riječ *strjelica* upotrijebio je triput, a *strjelovit* jedanput (*strjelovite molitvice*). (Zanimljivo je da jednom ima i *ognjevite molitvice*.)

Godinu dana nakon izlaska Langova Gonzage, izašao je Brozov Hrvatski pravopis na fonološkome načelu, a 1921. Boranićev Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika koji u kratkim slogovima ima samo *e*. Tako je i u drugome izdanju 1923. godine i dalje, te se Lang prilagođava tomu pravopisu, ali izdanje Gonzage iz 1926. što se tiče pokrivenoga *r* nema u svim primjerima *e*: *griešan* i *grješan*, *griešnik* i *grješnik*, *grjehota* preokrenuo je većinom u *grešan*, *grešnik* i *grehota*, ali ostalo je jedanput *grješan* i šest puta *grješnik*. Dok se *grješan* može smatrati previdom, *grješnik* ne može, jer je tri puta *griješnik* preokrenuto u *grješnik*. *Pogrješku* je u otprilike polovici primjerâ preokrenuo u *pogrešku*, a u drugoj polovici ostavio *pogrješku*.

Kriepost je okrenuo u *krepost*, tako i *krepostan*, ali jedanput *kriepostna* u *krjeposna*.

Od tri upotrebe lika *strjelica*, dva puta je ostalo tako, a jedanput je preokrenuto u *strijelica*, što znači da se ni jedanput ne javlja sa *e*. *Strjelovite molitvice* u IV. izdanju nema.

Primjeri pokazuju da Josip Lang ipak nije potpuno prihvatio pisanje sa *e*, iako je prihvatio Brozov i Boranićev fonološki pravopis te bi mu njegovo provođenje u priređivanju novoga izdanja Životopisa bilo jednostavnije.

NEKOLIKO POTVRDA ZA BEZGRJEŠNO ZAČĆE U CRKVENIM PUBLIKACIJAMA

Ivana Kurtović

amoljena da u crkvenim priručnicima pogledam koliko su u njima česte potvrde za lik *bezgrješan*, pogledala sam najprije šematizme i direktorije. U Zborniku Zagrebačke nadbiskupije 1944. našla sam dvije potvrde za *Bezgrješno začće*, u članku dr. Kniewalda, str. 32. i u članku dr. Nikole Sertića, str. 143.

Šematizam iz 1939. pod uredništvom dr. Krunoslava Draganovića za titulare župa piše *Bezgrješno začće BDM*, a Opći šematizam katoličke crkve u Jugoslaviji 1974. (Zagreb, 1975.) za titulare većine župa piše *Bezgr.* ili *Bezg.* (Zagreb, Lepoglava, Mače, Vetovo, Osijek, Komletinci, Vinkovci, Lipovljani, Kaštel Štafilić), dok je za župu Podstrana zabilježeno *Bezgrj.*, a za Kučine *Bezgrješno Začće*.

Redovničke zajednice također imaju taj pridjev u svome imenu. U šematizmu iz 1975. navedeni su ovi redovi: *Franjevke od Bezgrješne* (Šibenik), *Družba ss. franjevki od Bezgrješne III. reda Sv. Franje Asiškoga* (družba je osnovana 1673., a red ima kuće u Šibeniku, Zagrebu i Drnišu). Zagrebačke kuće imaju u imenu *Bezgrješno Začće* i *Bezgrješna Djevica*. Ime ženskoga reda *Frančiškanke bezmadežne*, osnovanog u Sloveniji, u šematizmu je prevedeno kao *Franjevke Bezgrješnoga Začća*.

Osim toga našla sam i potvrdu *Bezgrješno Začće* u djelu *Veliki znak. Ukazanja i poruka Presvete Djevice*, ur. Miro Glavurtić i Josip Sukner u izdanju župnoga ureda u Pribiću i Krašiću 1975.

Jasno je da više potvrda ima za *Bezgrešno Začće*, jer su pravopisi od 1921. tražili taj lik, no stoga su primjeri lika *bezgrješan* toliko važniji.

Sve to kazuje da je lik *bezgrješan* ukorijenjen u hrvatskoj crkvenoj tradiciji i da ga u suvremenome kolebanju možemo preporučiti kao opravdaniji.

Usput napominjem da u novijim crkvenim djelima nalazimo likove kao *bezgrješna*, *grješnik*, *grješnica*. Tako sam primjere *Bezgrješno srce Marijino*, *Bezgrješno začće*, *bezgrješna* našla u *Suvremenoj katoličkoj enciklopediji*, koju je izdalo poduzeće Laus u Splitu 1998., zatim *bezgrješnost* u djelu B. Dude *Rukovet domovinskih tema* (Zagreb, 1999., str. 191., 194. i 195.) pa *Bezgrješno začće* u djelu B. Nagyja, *Lurd. susret neba i zemlje* (Đakovo 2000., str. 119., 122. i 123). Župa *Bezgrješnoga Srca Marijina* u Zagrebu na Jordanovcu osnovana je 1961. i razumljivo je da u imenu ima *Bezgrešnoga*, ali na uličnoj ploči piše RKT. ŽUPNI URED BEZGRJEŠNOG SRCA MARIJINA. Na oglasima u predvorju riječ piše najčešće kraticom *Bezgr.*, koji put *Bezgrešnog*, ali i *Bezgrješnog* (npr. "Kateheza će se održavati u župi *Begrješnoga Srca Marijina*"), što pokazuje da se opravdaniji lik već prihvaća.

PRIDJEV BEZGRJEŠAN U CRKVENIM PJESMARICAMA

Lojzo Buturac

Zamoljen da pogledam crkvene pjesmarice u kojima se nalazi pridjev *bezgrješan*, pregledao sam one koje su mi dostupne najprije u župnom uredu Sv. Križa u Sisku i u svojoj knjižnici. Jasno je da se zbog norme javlja lik *bezgrešan*, ali je važno što unatoč njoj nalazimo i pridjev *bezgrješan*, najčešće